

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารการพยาบาลทั้งในคลินิกและชุมชน และเปรียบเทียบการรับรู้และการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารการพยาบาลระดับสูงและระดับต้น ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการพยาบาลด้วยเคลฟายเทคนิค จากผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลจำนวน 18 คน และศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้และการปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารการพยาบาลด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพจากหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยและหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 418 คน วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test

1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการพยาบาลด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพทั้งในคลินิกและชุมชน ผู้บริหารการพยาบาลมี 2 ระดับ คือ ระดับสูง เป็นหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาล และระดับต้น เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ผู้บริหารระดับสูง มี 5 บทบาทหลัก ผู้บริหารระดับต้นมี 7 บทบาทหลัก และทั้ง 2 ระดับมีบทบาทที่ใกล้เคียงกัน 5 บทบาท ส่วนผู้บริหารมากกว่า 2 บทบาท ดังนี้คือ

1). ผู้บริหาร ต้องกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์การบริการส่งเสริมสุขภาพ วางแผนบริการ พัฒนาบุคลากร จัดหาและจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริการส่งเสริมสุขภาพ ควบคุมกำกับและประเมินผลงาน การพัฒนาบุคลากรและการใช้งบประมาณ โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาล

2). ผู้นิเทศ สนับสนุน ชี้แนะ สร้างทัศนคติที่ดีในกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและการควบคุมปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ จัดระบบนิเทศและเป็นที่ปรึกษาให้แก่บุคลากรรับฟังปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ

3). ผู้ประสานงาน ดำเนินการประสานงานกับชุมชนและผู้นำองค์กรท้องถิ่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ต้องประสานงานกับคณะกรรมการของโรงพยาบาล ชุมชน เครือข่าย และสื่อมวลชนเพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ

4). การจัดการข้อมูลข่าวสาร กำหนดแนวทางการส่งเสริมสุขภาพ โดยใช้ผู้รับบริการเป็นหลักและสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น จัดระบบข้อมูลข่าวสารการส่งเสริมสุขภาพ ข้อมูลข่าวสารของผู้ใช้บริการ/ชุมชนและพื้นที่รับผิดชอบให้ทันสมัย พัฒนาระบบบันทึกรายงานให้มีคุณภาพรวมถึงพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และพัฒนาทักษะการส่งเสริมสุขภาพ

5). การเป็นผู้นำเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารควรปรับพฤติกรรมสุขภาพเพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่ประชาชนและบุคลากรในหน่วยงาน ปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้เห็นผลต่อสุขภาพและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีชีวิตในการดูแลสุขภาพ

บทบาทของผู้บริหารระดับหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือศูนย์สุขภาพชุมชน มีมากกว่า 2 บทบาท คือ

6). การเป็นผู้ริเริ่ม เป็นการนำเอานโยบายไปปฏิบัติทั้งในแง่ของการจัดการและการบริการ โดยการกระตุ้นเจ้าหน้าที่ในการจัดบริการ จัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมสุขภาพของตนเอง บุคลากรและผู้รับบริการเป็นผู้นำในการจัดประชุม เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ

7). การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารระดับหัวหน้าหอผู้ป่วย/หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ต้องทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานศรัทธา เชื่อถือ และยอมรับ โดยการเป็นผู้นำในการปรับทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ สร้างพลังกลุ่ม คึกคักของสมาชิกกลุ่มมาใช้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน

2. การรับรู้และการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ผู้บริหารทั้ง 2 ระดับ การรับรู้บทบาทหน้าที่สูงกว่าการปฏิบัติทุกบทบาท ผู้บริหารระดับสูงมีการรับรู้ที่สูงกว่าผู้บริหารระดับต้น ผู้บริหารระดับสูงมีการปฏิบัติที่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับต้น แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.776$ และ -0.301)

3. เปรียบเทียบการรับรู้และการปฏิบัติตามบทบาทด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารการพยาบาล ผู้บริหารระดับสูงมีการรับรู้ในบทบาทหน้าที่สูงกว่าผู้บริหารระดับต้น แต่การปฏิบัติผู้บริหารระดับต้นมีการปฏิบัติที่สูงกว่าผู้บริหารระดับสูงแต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=1.776$ และ -0.301)

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาครั้งนี้

1). สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดภาระงานของผู้บริหารการพยาบาลในการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ไว้ในคู่มือการบริหารของกลุ่มการพยาบาล และกำหนดบทบาทหน้าที่ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้ชัดเจนพร้อมกิจกรรมที่จะต้องทำ

2). ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารการพยาบาลในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพทั้งในคลินิกและในชุมชน ให้เป็นตามองค์ประกอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

3). ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ในรายวิชาการบริหารการพยาบาล

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการพยาบาล ผลสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพโรงพยาบาลซึ่งผ่านการรับรองเป็นโรงพยาบาลส่งเสริม และเป็นผู้ที่รับเอานโยบายจากกระทรวงไปดำเนินการ ยังไม่มีความหลากหลายในประสบการณ์ จึงทำให้ความคิดเห็นกระจายอยู่ในกลุ่มเห็นด้วยมากและเห็นด้วยมากที่สุด